

Organisering av forskergrupper – sammenligning med andre fakulteter ved UiT, UiO og UiB

Organisering av forskergrupper ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, UiT

HSL-fakultetet hadde frem til 2020 en organisering av forskergruppene som var lik den vi har i dag. Ved ny organisering av forskergruppene fra 2020 går HSL-fakultetet fra en modell med inndeling av forskergrupper på tre nivåer til ny inndeling på to nivåer.

HSLs retningslinjer for forskningsgruppeordningen angir slike kriterier for plassering på henholdsvis nivå 1 og nivå 2:

Nivå 1: Forskningsgrupper som har passert konsolideringsfasen og har utviklet et visst faglig fellesskap og et faglig fokusert aktivitetsnivå. De består av forskere som publiserer jevnt og har erfaring med søknader om eksternt finansiering, og som har konkrete planer for økt forskningskvalitet og internasjonalisering. Forskningsgrupper i denne fasen vil foreta prioriteringer og fordype seg i et faglig fokusert område, samle seg om felles faglige mål og bygge opp strategiske nettverk for å skape seg et internasjonalt omdømme.

Nivå 2: Forskningsgrupper som kan betegnes som toppforskningsmiljø. De består av seniorforskere som hevder seg nasjonalt og internasjonalt, og som kan vise til høy publisering, prosjektledererfaring og etablerte internasjonale nettverk. Forskningsgrupper i denne fasen vil jobbe ytterligere for en klar profil med internasjonal kvalitet og for et bredt samarbeid med eksterne partnere.

Ledelsen ved HSL-fakultetet fatter endelig beslutning om etablering av grupper på nivå 1 og 2, etter innstilling fra instituttleder. I tillegg til de to nivåene kan det etableres forskningsnettverk på instituttnivå. I retningslinjene heter det at «Forskningsnettverk kjennetegnes ved at de vil utvikle ideer og prosjekter, øke sin forskningsaktivitet og har behov for kritisk masse og nettverksbygging».

Når det gjelder økonomisk ordning tilknyttet organisering av forskergruppene ved HSL-fakultetet, skilles det mellom et mer overordnet og strategisk ansvar for aktiviteter som finansieres på fakultetsnivå, mens instituttene forventes å stille midler til driften av gruppene. Instituttene får ikke tildelt ekstra midler til dette, men må finansiere denne aktiviteten innen rammebudsjettet på enheten. Eksempler på aktiviteter som kan finansieres av instituttet:

- Daglig drift/interne seminar
- Gjesteforskere
- Lokale skrivekurs/skriveretreats
- Individuell konferansedeltakelse (hvis annumet er brukt opp)
- Språkvask (hvis annumet er brukt opp)
- Masterstipend
- Databaser
- Assistenter

I og med at instituttene og forskningsgruppene er forskjellige er det opp til instituttene om de ønsker å utvikle egne retningslinjer, normer og rutiner for drift, fordeling av midler og oppgaver.

Fakultetet har et overordnet, strategisk ansvar og finansierer årlige fellesaktiviteter, samt tiltak som vil variere fra år til år.

Fellestiltak:

- Utvikling av forskningsgruppelederrollen.
- Årshjulet for søknadsutvikling til Forskningsrådet.
- Støtte til utvikling av EU-søknader
- Internasjonal publisering/skrivekurs.

Arrangement i regi av fakultetet vil som hovedregel være åpne for alle interesserte.

Variable og rettede tiltak:

- Ph.d.-stipend (fordeling av stillinger fra nivå 1 som ikke kan gjøres om til Post Doc.)
- Post Doc
- Professor II
- Internasjonale konferanser
- Prosjektetableringsstøtte
- Dekanmidler

Tildeling av midler, både på institutt- og fakultetsnivå vil som hovedregel være dialogbasert. Det vil si at midlene ikke blir lyst ut men at forskningsgruppene diskuterer sine planer og behov med instituttleder/fakultetet som vurderer helheten og fordeler midler i henhold til gruppenes behov og instituttets økonomi.

Organisering av forskergrupper ved Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi, UiT

BFE-fakultetet ved UiT har ikke nivådelte forskergrupper. De skiller imidlertid mellom faggrupper og forskergrupper. Faggruppene driver hovedsakelig med undervisningsrettet aktivitet, mens forskergruppene er organisert etter forskningsinteresser. Begge typer grupper er tilknyttet instituttnivået og forskergruppeleder rapporterer til instituttleder.

Når det gjelder kompensasjon for forskergruppe- og faggruppeledervervet, gis denne i henhold til *Særavtale om lønnsvilkår for faglig ansatte som innehar funksjon som forskningsgruppeleder/faggruppeleder ved UiT Norges arktiske universitet*. Det blir utarbeidet avtaler med hver enkelt gruppeleder, der det blir avklart – i dialog med instituttleder - hvilke forventninger og krav som ligger til lederrollen.

Fakultetet har ikke en ordning for incentivmidler til faggruppene/forskergruppene. Midler til gruppene tildeles på instituttnivå, innenfor ordinær rammetildeling for instituttet. Det er ikke utarbeidet egne retningslinjer for tildeling av incentivmidler.

Organisering av forskergrupper ved Det juridiske fakultet, UiO

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo har 16 forskergrupper som hver ledes av en forskergruppeleder og er tilknyttet et vertsinstitutt. Forskergruppene er oppnevnt på tvers av fag- og instituttgrenser for å styrke tverrfaglig forskning. Dette var en ny, stor satsning på forskergruppene, gjeldende fra 2017. Forskergruppene oppnevnes for fem år av gangen og i løpet av det siste året av oppnevningsperioden skal gruppens arbeid evalueres, med sikte på å vurdere om den skal gjenoppnevnes for en ny femårsperiode.

Forskergruppene er ikke nivåinndelt, men har mandat som er fastsatt i «Retningslinjer for forskningsledere, forskergrupper og Forum for forskerledere ved Det juridiske fakultet». Fakultetet har også et eget forum for forskerledere som møtes tre ganger i året. Forskerforumet ledes av dekan eller

forskningsdekan, og består for øvrig av forskningslederne ved instituttene, forskergruppelederne og lederne for større forskningssatsinger ved fakultetet.

Den økonomiske modellen for forskergruppene ble evaluert etter om lag 2 år og det ble da gjort visse endringer i den. Ved evaluering av modellen så man at en del av aktiviteten som det ble søkt midler til ikke ble gjennomført, og dermed hadde gruppene en del ubrukte midler. I forhold til langtidsbudsjetter på fakultetet var ikke dette heldig siden det bandt opp midler. I tillegg var det vanskelig og ressurskrevende å holde oversikt, både for forskergruppelederne, vertsinstitutt og fakultetsadministrasjonen, når det gjaldt bruk av midler.

Det ble derfor innført en ny økonomisk modell som inneholder noen av de samme elementene som tidligere, men med noen forenklinger. Man har gått bort fra to årlige søknadsfrister, og det er vertsinstituttet som administrerer ordningen, ikke fakultetsadministrasjonen. Forskergruppene får tildelt et grunnbeløp per år som disponeres fritt av forskergruppeleder til løpende aktiviteter og drift av gruppen. Dette beløpet er økt fra kr 30 000 pr år til kr 60 000 pr år i den nye modellen. Tidligere kunne forskergruppene i tillegg søke om 300 000 kr til aktiviteter som oppfylte tre hovedkriterier (kostnader tilknyttet større søknader om eksterne prosjektmidler, støtte til internasjonale konferanser, støtte til publisering av artikler og bøker), dette beløpet er redusert til 120 000 kr.

<https://www.jus.uio.no/forskning/om/organisering/>

Organisering av forskergrupper ved Det juridiske fakultet, UiB

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen har 14 forskergrupper som hver ledes av en forskergruppeleder. Tre-fire av gruppene har delt ledelse med to forskergruppeledere. Fakultetet har et eget forum for forskergruppeledere som en av forskergruppelederne leder (dekanatet deltar ikke i dette forumet). Forskergruppene er ikke nivåinndelt og det er ikke noe fast mandat for gruppene. Når det gjelder økonomiske incentivmidler, disponerer hver forskergruppeleder en sum på kr 25 000 pr år til gruppens aktiviteter (der det er delt ledelse disponerer de to lederne 20 000 hver).

For øvrig lyses det årlig ut ca 1 mill kroner til forskningsaktiviteter – hvorav ca 700 000 går til forskergruppene, og ca 300 000 kan søkes av enkeltforskere. I tillegg til disse midlene finnes det stimuleringsordning som forskere som planlegger å søke om eksterne prosjektmidler kan søke på. Denne stimuleringsordningen gjelder fritak fra deler av undervisningen i søknadsfasen.

Vitenskapelig tilsatte i fast stilling har ikke eget annum, men har en årlig bokkvote på ca kr 5000. Stipendiatene har et annum på kr 25 000 pr år i fire år.

Fakultetets ordning for organisering av forskergrupper skulle etter planen evalueres i 2017. Som del av den varslede evalueringen av forskergruppene ble det i løpet av 2019 avholdt møter og gjennomført en spørreundersøkelse med alle forskergruppene. Arbeidet med bl.a. JUREVAL er grunnen til at diskusjonen om en eventuell justering/omorganisering av forskergruppene ikke er kommet lenger etter det.